

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๐/๒๕๕๓

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

ประธานรัฐสภาได้มีคำร้อง ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๓ เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า ตามที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของเขตเลือกตั้งต่างๆ ซึ่งมีสมาชิกวุฒิสภาได้ทั้งหมด รวม ๒๐๐ คน ปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งมี ๑๒๒ คน ส่วนอีก ๗๘ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศให้เป็นบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา จากประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาหลายประการ ดังนี้

๑. ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๒๒ คน จะประกอบกันเป็นวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ ได้หรือไม่

๒. ถ้าสมาชิกวุฒิสภา ๑๒๒ คน ยังไม่สามารถประกอบกันเป็นวุฒิสภาได้ สมาชิกวุฒิสภา ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง (วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓) จะต้องทำหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๖๘ ต่อไปหรือไม่

๓. สมาชิกวุฒิสภาที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ และสมาชิก วุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ คตอบแทนอย่างอื่นที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ หรือไม่

๔. สมาชิกวุฒิสภา ๑๒๒ คน ที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ สามารถปฏิบัติ หน้าที่ เช่น การเข้าชื่อร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อร้องขอให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูล เพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๓ ได้หรือไม่

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาดังกล่าว มีผู้มีความเห็นขัดแย้งกัน ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายแรก ได้แก่สมาชิกวุฒิสภาที่พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีความเห็นว่า วุฒิสภาต้องประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา ๒๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง ดังนั้น เมื่ออายุของวุฒิสภาชุดเดิมสิ้นสุดลง จะต้องดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาครบ ๒๐๐ คน เสียก่อน วุฒิสภาชุดใหม่จึงจะปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้ และในระหว่างที่ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้ยังไม่ครบ ๒๐๐ คน สมาชิกวุฒิสภาชุดเก่าที่พ้นจากสมาชิกภาพยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๖๘

ฝ่ายที่สอง ได้แก่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งมีสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาได้ทุกประการ เพราะถึงแม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง จะกำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๐๐ คน แต่มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง กำหนดให้ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ ดังนั้น สมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๒๒ คน ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และประกอบกับเป็นวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ แล้ว วุฒิสภาที่ครบวาระเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงไม่มีอำนาจตามมาตรา ๑๓๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญอีกต่อไป

ประธานรัฐสภาได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเป็นปัญหาที่สร้างความสับสนขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วประเทศ ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อการทำงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับเรื่องนี้เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนทั่วประเทศ อันอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของวุฒิสภาโดยตรง ดังนั้น เพื่อเป็นการยุติปัญหาข้อโต้แย้งดังกล่าวข้างต้น ประธานรัฐสภาจึงจำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ

๑. ในระหว่างที่สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ได้รับเลือกตั้งยังไม่ครบ ๒๐๐ คน นั้น การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ จะเป็นอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ครบวาระไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๓ หรือสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ที่ได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) ของรัฐธรรมนูญ

๒. ถ้าสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ที่ได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) ของรัฐธรรมนูญ ต้องทำหน้าที่วุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว หากสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งซึ่งมีจำนวนไม่ครบ ๒๐๐ คน จะดำเนินการให้มีการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และประธานรัฐสภาได้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ โดยลำดับประเด็นพิจารณาเสียใหม่ว่า

๑. สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งซึ่งยังมีจำนวนไม่ครบสองร้อยคนจะดำเนินการให้มีการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้หรือไม่

๒. ในระหว่างที่สมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ได้รับเลือกตั้งมายังไม่ครบสองร้อยคนนั้น การปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะเป็นอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ครบวาระไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ หรือสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ที่ได้รับเลือกตั้งยังไม่ครบสองร้อยคน ตามมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) ของรัฐธรรมนูญ

ได้พิจารณาแล้ว โดยที่รัฐธรรมนูญบัญญัติในมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๑๒๑ ว่า

“มาตรา ๓๑๕ นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๒๔ และให้วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ จนถึงวันที่ครบสี่ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคห้า (๑) หรือวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคห้า (๒) แล้วแต่กรณี

..... ๗๑๑ .....

ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ หรือสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗ (๓) มาตรา ๑๑๘ (๓) มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๖ (๒) และ (๓) มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๑๓๔ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสองและสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสาม

ในกรณีที่มีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในคราวแรกดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้ดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันก่อนวันครบสี่ปี ในกรณีเช่นนี้ให้อายุของวุฒิสภาและสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้ง เริ่มนับตั้งแต่วันที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสามสิ้นสุดลง ...”

“มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่”

ดังนั้นในประเด็นที่ ๑ นี้จึงเห็นว่าวุฒิสภาเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๓๑๕ วรรคสาม ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญคงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ คือเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งซึ่งตรงกับวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) บัญญัติว่า “ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้ดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันก่อนวันครบสี่ปี ...”

โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน” ดังนั้นการเลือกตั้งที่แล้วเสร็จจึงหมายถึงการเลือกตั้งที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนสองร้อยคน ครอบงำประกอบเป็นวุฒิสภา แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศ ๖๖ ฉบับ ลงวันที่ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม จนถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ มีบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนเพียง ๑๒๒ คน ยังไม่ครบจำนวน ๒๐๐ คน ดังนั้นจึงถือไม่ได้ว่าการเลือกตั้งได้ “แล้วเสร็จ”

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๔) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๓) สั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่ในเขตเลือกตั้งจังหวัด ๓๕ เขต ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ และได้กำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓

เมื่อการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ และยังคงดำเนินการเลือกตั้งใหม่กันอยู่ ซึ่งไม่อาจทราบหรือคาดหมายได้ว่าการเลือกตั้งจะแล้วเสร็จมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาครบ ๒๐๐ คน ที่จะประกอบกันเป็นวุฒิสภาได้เมื่อใด วุฒิสภาก็ยังมืองค์ประกอบไม่ครบ วุฒิสภาและผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่ยังไม่ครบจำนวนนั้น ยังไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

ส่วนกรณีตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง คือ “ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่” นั้น จะใช้บังคับได้หลังจากที่มีสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งครบ ๒๐๐ คน ประกอบกันเป็นวุฒิสภาแล้ว และต่อมาหลังจากนั้นมีตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ เช่น สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ หรือสิ้นสุดลงเพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๔) และมาตรา ๑๔๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งถูกคัดค้านนั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ มีคำสั่ง... ฯลฯ” จึงจะใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ได้ คือ “ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่” เพื่อให้วุฒิสภาสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง

คำว่า “ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง” นั้นหมายความว่าได้เคยมีผู้ดำรงตำแหน่ง “สมาชิกวุฒิสภาที่ราษฎรเลือกตั้ง” มาแล้ว ในการเลือกตั้ง “ในคราวแรก” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคห้า และต่อมาหลังจากนั้นได้พ้นจากตำแหน่งเพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดไป แต่กรณีที่มีการเลือกตั้งในคราวแรกแล้วไม่ได้สมาชิกวุฒิสภาครบ จำนวน ๒๐๐ คน ยังขาดสมาชิกวุฒิสภาอยู่อีก ๗๘ คน นั้น ไม่ใช่ “กรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง” อันจะให้ “วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง

ดังนั้น ทรายปัดที่สมาชิกรัฐสภาชุดใหม่ได้รับเลือกตั้งยังไม่ครบ ๒๐๐ คน สมาชิกรัฐสภาดังกล่าวนี้ยังไม่ครบจำนวนที่จะประกอบกันเป็นวุฒิสภา จึงยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ของวุฒิสภาได้ รวมทั้งจะดำเนินการให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ยังไม่ได้

สำหรับประเด็นที่ ๒ โดยที่สมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาในคราวแรกตามมาตรา ๓๑๕ วรรคห้า แต่การเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จเพราะยังมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภาไม่ครบ ๒๐๐ คน ยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ของวุฒิสภาได้ ดังที่ได้วินิจฉัยไว้เป็นประเด็นที่ ๑ แล้ว เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม ให้สมาชิกรัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คงเป็นสมาชิกรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ก็หมายความว่าสมาชิกรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม มีสถานะและอำนาจหน้าที่ที่เป็นของสมาชิกรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ทุกอย่าง เว้นแต่ที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ไม่ให้นำมาตราต่างๆ ที่ระบุในวรรคนี้มาใช้บังคับกับสมาชิกรัฐสภาตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสาม คือ มาตรา ๑๒๑ จำนวนสมาชิกรัฐสภาที่มีสองร้อยคน ๑ มาตรา ๑๒๕ (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ มาตรา ๑๒๕ (๓) คุณสมบัติสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ๑ ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๖ (๒) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่เกินหนึ่งปี ๑ มาตรา ๑๒๖ (๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกรัฐสภาในอายุวุฒิสภาคราวก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง มาตรา ๑๒๗ เป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมือง ๑ มาตรา ๑๓๐ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปี ๑ มาตรา ๑๓๕ การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง และในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ มาตรา ๓๒๒ ให้การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นมติของที่ประชุมร่วมของสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาตามมาตรา ๓๑๕ ทั้งนี้ โดยมีได้มีบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญนี้ห้ามมิให้นำมาตรา ๑๓๑ มาใช้บังคับกับสมาชิกรัฐสภาตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสาม

เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสาม สิ้นสุดลงในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ก็ถือได้ว่าอายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงในวันเดียวกันด้วย จึงเป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๑ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๖๘ ให้สมาชิกรัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่” ดังนั้นถ้ามีกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๘ สมาชิกรัฐสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ อันเป็นวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง จะต้องทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

โดยเหตุผลดังได้พิจารณาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

๑. สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งซึ่งยังมีจำนวนไม่ครบสองร้อยคน ยังไม่ครบองค์ประกอบเป็นวุฒิสภา จึงยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ของวุฒิสภาได้ รวมทั้งจะดำเนินการให้มีการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ซึ่งไม่ได้

๒. ในระหว่างที่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ยังไม่ครบสองร้อยคนการปฏิบัติหน้าที่วุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญยังไม่เป็นอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งยังไม่ครบสองร้อยคนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ วรรคห้า (๑) ถ้ามีกรณีที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๘ ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงคือในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ